

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **G. B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 maja 2025 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wyłączenie sędziego od udziału w sprawie,

na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1

Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności

p o s t a n o w i ł:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka od udziału w sprawie kasacyjnej o sygn. akt V KK 149/25.

UZASADNIENIE

Obrońca G. B. w złożonej kasacji podniósł między innymi zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wskazując, że sprawę oskarżonego w postępowaniu odwoławczym rozpoznał Sąd cyt., „w składzie którego orzekał sędzia X.Y., powołany do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Sieradzu na podstawie wniosku wyrażonego uchwałą nr [...] /2022 z dnia [...] 2022 r. Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.), a więc organu niespełniającego warunku niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, co w konsekwencji prowadzi do naruszenia standardu niezależnego,

bezstronnego i niezawisłego sądu w rozumieniu art. 45 § 1 Konstytucji RP, a także określonego w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz w art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (dalej Konwencji) prawa oskarżonego do rozpatrzenia jego sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą”.

W Sądzie Najwyższym sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą V KK 149/25 i zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej przydzielona sędziemu Markowi Siwkowi. Po odebraniu zawiadomienia o składzie Sądu Najwyższego mającym rozpoznać kasację, obrońca skazanego, powołując się na art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i § 4 k.p.k., złożył obszernie umotywowany wniosek o wyłączenie wymienionego sędziego od udziału w rozpoznaniu przedmiotowej sprawy kasacyjnej, z uwagi na „zaistnienie po stronie kwestionowanego sędziego okoliczności powodujących z mocy prawa jego wyłączenie ze względu na uzyskanie przez niego powołania na urząd sędziego Sądu Najwyższego na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.), co powoduje, że udział tego sędziego w składzie sądu prowadziłby do wydania orzeczenia przez sąd nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., a w konsekwencji niezgodny z określonym w art. 45 § 1 Konstytucji RP standardem niezależnego, bezstronnego i niezawisłego sądu oraz sprzeczny z prawem oskarżonego do rozpatrzenia jego sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą w myśl art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (...) oraz art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej w zw. z art. 19 ust. 1 TUE”. Kolejnym argumentem powołanym przez autora wniosku jest okoliczność, że „względem sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka istnieje określona w art. 41 § 1 k.p.k. okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie, albowiem wniesiona kasacja zawiera zarzut zaistnienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., dotyczący nienależytej obsady Sądu II instancji wydającego wyrok zaskarżony przedmiotową kasacją w związku z udziałem w składzie tego sądu sędziego sądu okręgowego z wniosku Krajowej

Rady Sądownictwa, uformowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.), co stawiałoby sędziego Sądu Najwyższego Marka Siwka przed koniecznością rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie zagadnień prawnych, które żywotnie i bezpośrednio odnoszą się również do jego osoby, ponieważ uzyskał on nominację wskutek rekomendacji tej samej wadliwie ukształtowanej Krajowej Rady Sądownictwa, co w konsekwencji mogłoby w odbiorze stron postępowania jak i opinii publicznej wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w tej sprawie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Jest faktem, że sędzia Marek Siwek został powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (we wniosku wskazano, że chodzi o uchwałę KRS z dnia 28 sierpnia 2018 r., nr 331/2018 oraz zaznaczono, że Prezydent RP wręczył m.in. wymienionemu sędziemu akt powołania, pomimo że Naczelny Sąd Administracyjny wydał postanowienie o wstrzymaniu wykonania tej uchwały). Ma to znaczenie w kontekście powołanej przez obrońcę G. B. uchwały składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, stwierdzającej w pkt 1., że „nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (...) zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3)”. Ma zatem rację obrońca osoby, której dotyczy kasacja, gdy zabiega o takie ukształtowanie składu Sądu Najwyższego, by wydane w sprawie orzeczenie nie było dotknięte uchybieniem o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej. Wszak znany jest fakt, że wskazując na nienależytą obsadę Sądu Najwyższego,

zainteresowane osoby niekiedy postulują – bywa, że skutecznie – wznowienie z urzędu postępowania kasacyjnego, nierzadko też kierują skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z zarzutem naruszenia przez Polskę art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji o ochronie praw człowieka i uzyskują korzystne dla siebie rozstrzygnięcie, względnie dochodzi do ugodowego załatwienia sprawy, bowiem rząd RP zasadności tych skarg nie kwestionuje (zob. komunikat ETPCz nr 259 z dnia 7 listopada 2024 r., dotyczący skarg nr 41097/20, 42668/21, 39577/22 i innych). Zasadnie więc autor wniosku powołał jako wspierające ten wniosek stosowne orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak też Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Nie bez racji we wniosku nawiązano też do jednego z zarzutów kasacyjnych i twierdzono, że jego rozpoznanie stawiałoby sędziego Marka Siwka przed koniecznością rozstrzygnięcia zagadnień prawnych, które „żywotnie i bezpośrednio odnoszą się również do jego osoby”. Inaczej mówiąc, zasadne jest przewidywanie (obawa), że sędzia Marek Siwek oceniałby zasadność kasacji przez pryzmat własnego statusu zawodowego. W tym względzie ma zastosowanie uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, zwłaszcza jej pkt 6. stwierdzający, że „środek odwoławczy zawierający zarzuty dotyczące uchybienia w procedurze powołania sędziego nie może być rozpoznany przez sąd, w skład którego wchodzi osoba powołana w takiej samej procedurze”. Wypada przyjąć, że stwierdzenie to odnosi się także do sądu mającego rozpoznać nadzwyczajny środek zaskarżenia, nadto że w takim wypadku istotę zagadnienia trafniej oddaje stosowany w drodze analogii art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k., zabraniający sędziemu udziału w sprawie, która dotyczy tego sędziego bezpośrednio.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]

